

SAVA

Izhaja vsako soboto ob 5. uri zvečer. Uredništvo in upravnništvo: Kranj št. 170 (Prevčeva hiša). — Naročnina za celo leto K 4.—, za pol leta K 2.—, za četrt leta K 1.—. Za vse druge države in Ameriko K 5.60. — Posamezne številke po 10 vinarjev. — Vse dopise je naslavljati na uredništvo lista „Sava“ v Kranju. Insetate, naročnino, reklamacije pa na upravništvo „Sava“ v Kranju. — Dopisi naj se blagovolijo frankirati. Brezimni dopisi se ne priobčujejo. Reklamacije so poštnine proste. — Insetati: štiritopna petit-vrsta za enkrat 12 vin., za dvakrat 9 vin., za trikrat 6 vin., večji insetati po dogovoru. Insetati v tekstu, poslana in posmrtnice dvojno. Plačujejo se naprej. — Rokopisi se ne vračajo. — Brzjav: „Sava“, Kranj Čekovni račun pri c. kr. pošto-hranilničnem uradu št.: 41.775.

Kako smo priljubljeni.

V bavarskih „Süddeutsche Monatshefte“ poroča nemški učenjak, profesor dr. pl. Düring, o vtisih, ki jih je dobil, ko je bival kot zdravnik v Črni gori. Ti vtisi so tembolj zanimivi, ker poroča o njih nemški učenjak in ker kažejo, kako se je Avstrija s svojo famozno balkansko politiko zasovražila pri Jugoslovanih.

Prof. dr. pl. Düring poroča: Ko bodo te vrstice v tisku, bo usoda Skadra že zapečeten. Komu bo pripadel Skader, o tem je najbolje, da se ne govori, da človeka kasneje razmere same ne postavijo na laž. Nikakor pa ni prepovedano, pisati odkrito o dogodljajih in vtisih, ki sem jih prejel tekom par tednov, deloma v Dalmaciji, deloma v Črni gori.

V Grušu, kjer sem se zdravil, sem dobil 12. februarja brzjav našega poslanika na Cetinju, excellence pl. Eckarta, v katerem me vpraša, ako bi bil pripravljen lečiti ranjence.

Da smo v bližini bojnega polja, se je lahko poznalo že v Grušu in Dubrovniku kakor tudi na vsem potovanju od Trsta dalje. Povsod vojaštvo — na krovu ladij so bili večinoma potniki-častniki. Vsepotovodi na ladiji, pri kosilu, v hotelu in v kavarni se je govorilo o bojih pri Skadru in o Črni gori. V Dubrovniku so stale pred knjigarno gruče ljudi, gledajoč v izložbi zemljevid balkanskih dežel in „veščak“ je množico poučeval.

S prihodnjo ladijo sem se odpeljal v Kotor. Ko sem stopil na krov, sem videl tri zdravnike in dve sestri z odznakom rdečega križa. Najprve so bili vsi redkobesedni, a ko so spoznali, da imam smisla za njih naziranje, so postali prijaznejši — in ti so poudarjali to, kar sem slišal že prej po vsej Dalmaciji od vsakogar in povsod, od višjih in nižjih, od domačinov in tujcev: Zakaj ne privošči Avstrija Skadra Črni gori?

Ze mnogokrat je bila opisana slikovita pot iz Kotora na Cetinje čez strmo steno Lovčenā. Ko dospo na 1300 metrov visoko sedlo, imaš krasen pogled na Jadransko morje in Boko, na skalnate puščave albanskih Alp in na Skadrsko jezero.

Tem zanimivejši pa je bil pogled na vrhove Barjandola, okoli katerih je divjal boj 7., 8. in 9. februarja in na Taraboš, ki obvladuje sedaj situacijo.

Izgube v teh bojih, ko se je bojeval mož ob možu, so bile strašne. Res, da so številke male — ali ako jih primerjaš s številom prebivalstva in bojevnikov, so naravnost velikanske. Izmed 200.000 prebivalcev je 30.000 mož v bojni črti — torej 15 odstotkov. Boja okrog Barjandola se je udeleževalo kakih 25.000 mož in od teh jih je več nego 4000 padlo; samo ranjenih je bilo nad 3200, to je skoro 1:5 odstotka vsega prebivalstva.

Ko je bilo sklenjeno premirje, je večina oddelkov rdečega križa odpotovala. Le neki italijanski oddelek je bil še v Podgorici in švicarski oddelek, pod vodstvom dr. pl. Peyerja, je bil v bojni črti. Na Cetinju sta bila poleg domačih zdravnikov in češkega oddelka rdečega križa, le neki holandski in neki ruski zdravnik. Več nego 1200 ranjencev je bilo tu! Črna gora nima vojaškega zdravniškega zbora, domači zdravniki pa, kolikor jih je bilo na Cetinju, pod vodstvom dr. Matanoviča, niso bili kos temu navalu. Prostor se je naposled že dobil, ker se je vse porabilo: ministrstva, vojašnice, šole, gledališče, kavarne in zasebne hiše, ali nedostajale so vse priprave.

Neizrečeno naporno in utrudljivo je bilo delo prvih dni. V gornjem nadstropju vladnega doma sem prevzel kakih 120 ranjencev; kot pomoč sem imel ravnatelja brzjavnega in telefonskega urada, g. Dimitrijeviča, dvorno damo prestolonaslednice mis Daubenej in črnogorsko gđčno. Djokanovič. Omenjam to pomoč, ker bi bil brez nje obupal. Nič ni bilo pripravljene. Prvi dan sem ležal na tleh, izbiral, kaj se ima takoj obvezati, kaj je takoj operirati in kaj lahko še čaka. Strašno je bilo stokanje teh ubogih bojevnikov, kojim so se razstreljeni udi na bojnem polju obvezali le površno in provizorno, in katere so potem transportirali po več dni, ne da bi se jim izmenjala obveza. In sedaj so ležali tu dva do tri dni, predno so jih mogli maloštevilni zdravniki prevzeti v oskrbo. Izrecno je tu priznati, da so princezinje neutrudljivo pomagale. Njih avtoriteta je tudi omogočila

izpolnitev zdravniških zahtev in želj, kolikor je bilo pri obstoječih razmerah sploh mogoče. Tretji dan smo za silo uredili operacijsko sobo, operacijsko mizo, pralnico in sterilizatorske priprave. Ruska velika kneginja je dala na razpolago nebroj medicinskih instrumentov, in tam smo dobili, kar smo potrebovali. Obvezil je bilo kmalu dovolj, ker je vse mesto pomagalo. Čez par dni se je uredilo tudi vse drugo: prehranitev, pazništvo in najtežje — ker najostudnejše — umivanje ter čiščenje ran. Toda postelj in aparatov ni bilo mogoče dobiti v zadostnem številu.

Med ranjenci so bili dečki petnajstih in starčki sedemdesetih let ter deklice, ki so donasale hrano in municijo v bojno črto. (Videl sem ozdravljeno mlado dekle, ki je imelo popolnoma prestreljeno glavo. Kroglja jo je zadela v čelo in prestrelila glavo). Vsi so imeli le eno željo: Čimpreje zopet nazaj pred Taraboš. Odpočitka doma ni želel nihče — saj celo žene vidijo svoje može rajše v boju, kakor doma.

Ako hočeš umeti mišljenje tukajšnjega prebivalstva, je treba popolnoma drugega naziranja. Pozabiti moraš na domače nemške odnošaje in na uvodne članke jutranjih in večernih listov ter na vsako politično smer.

Ako vstopiš v to kamenito puščavo in vidiš „doline“, se ti nehote vsili vprašanje: kako more tak svet človeka preživeti ter vzbujati „ljubezen do domovine“? Potem pa vidiš to kraljestvo, kojega prebivalstvo se z ozirom na število ne more meriti niti s srednje velikim mestom Nemčije. Ako pa ljudi izpoznaš, vidiš, da živi v vseh le ena ideja, ena misel. Pustimo v stran, je li opravičena ali ne. In ta ideja živi v vseh, mogočna, velika, vse obvladujoča. Duševno obzorje posameznika je gotovo majhno in ozko, ali vsak posameznik v tem svojem tako ozkem duševnem obzorju, je največkrat oseba z mnogo izrazitejšo, razvitejšo in samozavestnejšo individualnostjo kakor mi! In ta ideja je: da se je domovina naposled vendar

PODLISTEK.

Izlet v Egipt.

Popotni in zgodovinsko-kulturni utisi.
Dalje.

Tujci so v Egiptu zastopani po Grkih, Italijanah, Angležih, Francozih, i. t. d. ter Slovenkah. Prvi imajo v rokah vso veliko trgovino in industrijo in so najbolj prebrisani ljudje v Orijentu, Italijani so nižje obrtniki, deloma odvetniki in godbeniki, Francozje se pečajo s finejšo industrijo in zasedajo boljše uradniška mesta, Angleži so trgovci, industrijalci in imajo kot fiktivni gospodarji te lepe dežele vsa važnejša upravna mesta v rokah. Razun naših slovenskih služkinj, ki kakor rečeno opravljajo le dela boljše vrste, živi ob Nilu tudi precej drugih Jugoslovancev, zlasti Dalmatincev, pa tudi Slovencev ni ravno malo in vsem gre kot obrtnikom, manjšim trgovcem, zdravnikom i. t. d. prav dobro.

Egipt leži v zmerno toplem pasu; njegovo podnebje je torej za Evropejca znosljivo. Velik upliv ima bližina puščav, predvsem libijske; Suhu vetrovi, ki vejejo odtod v nilovo dolino, posrkajo vse izhlapevanje in onemogočijo že v okolici Kaire večje padavine. Posledica puščave je čist in suh zrak, ki posebno dobro de bolnim na prsni in živčnih ter revmatičnim. Zato je pokrajina ob Nilu za te vrste bolnikov prava obljudljena dežela in v zimskih mesecih se prihajajo sem zdraviti vse

narodnosti. Moderno urejena zdravilišča so v Heluanu (že v puščavi), Mena House Hotel pri piramidah, zlasti pa v Luksorju in Asuanu.

V svojem spisu sem že mnogokrat omenil Nil, sveto reko starih Egipčanov, blagodejno tvoriteljico neizmerne rodovitnosti te lepe dežele. Kakor naša Sava sestoji iz Podkorenke in Bohinjske, tako je tudi Nil tvorjenko belega in modrega Nila. Prvi izvira daleč na jugu ob ravniku skoro, nabirajoč vod iz velikih ekvatorijalnih jezer, drugega pa rode nebotične abesinske gore. Sestane je pri Chartumu, odkoder valite združeni reki svoje vodne mase v Sredozemsko morje v veliki delti. Pri Chartumu je vodno razmerje med belim in modrim Nilom običajno 3:1. To razmerje pa se izpremeni za časa velikih tropičnih naliyvov koncem naše pomladi in tekom poletja. Modri Nil, divja gorska reka, nenadoma naraste in poplavi pokrajino na obeh straneh reke. Vedno višje naraščajo vode, vsa pokrajina je pod vodo, obširne Benetke nastanejo ob nilovi ravnini in promet med felaškimi vasmimi posredujejo mesto velblodov in oslov zdaj čolni. Začetkom oktobra začne voda počasi, potem pa vedno hitreje padati, dokler ne zleze spet v prvotno strugo. In Egipt je pognojen!

V to rodovito zemljo seje in sadi felah vsako leto 2—3 krat. Najnavadnejša hrana mu je turščica. Pšenica je sicer že zelo važen faktor ondotnega poljedelstva, vendar jo vedno bolj izrivajo druge, bolj dobičkanosne kulture, predvsem bombaž in cukrov trs. Zelo pridno goje razna sočivja (grah,

fižol) in krmo za živino. Med sadjem je zlasti omenjati datljevo palmo, ki daje izvrsten in bogat pridelek, nadalje vinsko trto, pomeranče, citrone, granate in fige.

Ker potrebujejo neke kulture vednega namakanja, druge zopet pa so že tako visoko med nilsko strugo, da jih povodenj niti ne doseže več, so razpeljani po celem ponilju iz struge prekopi, ki dovajajo na polja vedno vodo, razven tega pa so zgradili angleški in domači podjetniki pri Asuanu, Sintu in Kaljubu velikanske jezove z rezervoarji, ki zlasti v suhih mesecih, mesec julij, preskrbujejo z vodo žejno zemljo. Pridni domačini vporabljajo poleg tega še razna vodna kolesa, ki jih gonijo bivoli ali pa ljudje sami, — v novejšem času vporabljajo tudi boljše situirani felahi že motorje, — da gnoje in poje svoja polja.

Kjer so dani taki predpogoji za rodovitnost zemlje, kakor v tej čudoviti deželici, tam mora vspevati poljedelstvo, s tem tudi nehati nestalnost prebivalstva in se spremeniti v stalnost, usedlost, nastati navezovanje prebivalcev drug na drugega, contract social — država. Zato ni nič čudnega, da je Egipt ena najstarejših, če ne najstarejša država, ki jo omenja zgodovina. Po svoji legi se je Ponilje od pantiveka cepilo v dva dela, zgornji Egipt, segajoč od sedanje Kaire proti jugu brez določenih mej dalje v Sudan (dežela zamorcev) in doljni Egipt od Kaire proti severu do izliva Nila v Sredozemsko morje.

Dalje.

otresla turškega oklepa, da je zadobila možnost prostega razvoja. „Skader je okno v svet — Skader mora postati naš, ali pa poginemo!“ to je nazor, ki ga čuješ pri kralju in vojaku, pri uradniku in zasebniku. In vsi tujci, s kojimi sem govoril, vsi so istega mnenja. Jaz nisem politik in ne morem presojati, ako je avstrijska politika dobra ali slaba, opravičena ali neopravičena — toda srd in sovraštvo Slovanov na jugu proti Avstriji je neizmerno. In od tega sovraštva odpade tudi na nas kot Nemce in zaveznike Avstrije precejšen del. Ravno tujci, ki so v stanu situacijo premotriti, diplomati, so mi pripovedovali, da ne morejo umeti avstrijske politike. S pametnim ravnanjem bi si Avstrija lahko pridobila vseobče slovanske simpatije na Balkanu. Avstrijska težnja po samostojni Albaniji, ki se nikdar ne bo sama iz sebe razvila, ter pritisk na Črno goro, ki se skoro duši v svoji tesnosti in revščini, se občuti povsod kot neopravičena in nespametna.

Strašne izgube, več ali manj jasni pojmi eksistenčnega vprašanja za deželo in dinastijo in nepremagljiva volja, da Skader mora postati črnogorski, imajo za posledico, da je obče razpoloženje malodušno, žalostno in sovražno. Od kralja doli do zadnjega bojevnika se čuje: Skader mora pasti in ko bomo v njem, kdo nas hoče izgnati? Ako se sklene mir s Turčijo, se bomo vojskovali za Skader z Albanci. In že danes ni boj za Skader turško-črnogorski, nego albansko-črnogorski. Hasan Riza-paša so Albanci umorili, ker je hotel Skader predati Črnogorcem.

Teško si je napraviti samostojno mnenje brez obsežnega studija zgodovine na licu mesta. Ne maram tudi nič drugega konstatirati, kakor da je razpoloženje proti Avstro-Ogrski pri avstrijskih in neavstrijskih Srbih v Dalmaciji, na Hrvaškem, v Srbiji in Črni gori naravnost opasno sovražno. Ako zavzamejo Črnogorci Skader, postane položaj sigurno nevaren. Ako bi hotela Avstrija Črnogorce pregnati iz Skadra, bi to pomenilo — in to je splošno mnenje — vojno s Srbijo. In, ali bi potem res zamogla Rusija molčati? Brezdvomno je Skader res jako resno vprašanje.

Zanimivo je bilo ravno zame, ki poznam dušo Turčina, proučevati sedaj tudi dušo njih sovražnikov — Srbov. Oboje se lahko razume — ali prihodnost je zasigurana Slovanom. In moje mnenje je, da obstoji prihodnost Avstrije v pravičnem razumevanju in asimiliranju teh Srboslovanov, od katerih veliki del prebiva v Dalmaciji, Hrvaški, Bosni in Hercegovini...

POLITIČNI PREGLED.

Avstrija v boju za Germanstvo.

Te dni je predložila nemška vlada v nemškem državnem zboru novo vojaško predlogo, na podlagi katere naj se pomnoži nemška armada s približno 120.000 mož nad 800.000 mož mirovnega stanja. Posledice te predloge so zelo dalekosežne. V Nemčiji sami bode to zvišanje armade mogočno vplivalo na gospodarske razmere ne samo s tem, da se zvišajo stroški vojnega ministristva za eno milijardo kron, ampak tudi vsled tega, ker se odtegne nemški industriji, obrti in poljedelstvu velikansko število najboljših delavnih moči. Vpliv te predloge se bo pa raztegnil tudi na druge države, tudi po drugod bodo s tem utemeljevale vlade potrebo zvišanja vsakoletnega rekrutnega kontingenta.

Zanimiv je predvsem način, kako je državni kancelar Bethmann-Hollweg utemeljeval svojo predlogo. V ta namjen je uporabil grozeči spopad med Slovanstvom in Germanstvom, ki ga baje z vso vneto pripravljajo v Rusiji in drugod „panslavisti“ (Vseslovani), katerega pa da pospešujejo tudi francoski nacionalisti, ki se hočejo maščevati nad Nemčijo zaradi leta 1870. To utemeljevanje kaže, mimogrede omenjeno, velik strah pred Slovanstvom, ki je seveda dokaj opravičen pred slovansko silo. Nemcem se vzbuja slaba vest, da utegnejo prej ali slej slovanski narodi z mečem poplačati stoletne krivice, ki so jih trpeli pod germanskim nasiljem.

Ta zelo zanimiv govor nemškega kancelarja pa je posebno v enem oziru dokaj nepreviden. Po njegovem mnenju bo vodila ta velik boj za Germanstvo Avstrija, dočim bo vršila Nemčija le zavezniške dolžnosti. Posledice te preodkritosrčne izjave ne bodo izostale. Ruske in francoske nacionaliste bode podkrepila v njih stremljenju, ker Bethmannove besede upravičujejo potrebo njih prizadevanj. Najmanj zadovoljni pa bodo avstrijski Nemci, ker izjava razgrinja preočito zastor izpred pretkanih, skrivnih načrtov naših Nemcev. Vedeli smo sicer, da služi vsa notranja, pa tudi zunanja politika avstrijskih Nemcev pod plaščem patrijotizma pripravi za ta odločilni boj med Germanstvom in Slovanstvom, toda oficijelnega potrdila še nismo imeli. Podal nam ga je Bethmann-Hollweg.

Nastane vprašanje, bodo li sledili avstrijski Slovani i nadalje taki politiki, ki ogroža njih narodni, gospodarski in kulturni razvoj. Ne verjamemo! Mnenja smo, da si bodo v bodoče prizadevali vsi slovanski politiki brez razlike strank in

strančič, da spravijo — v interesu mogočne Avstrije — našo notranjo in zunanjo politiko na drug tir, ki ne pelje v pogubo, ampak v boljšo bodočnost — slovansko!

Sicer pa mora stati vojaško navdušenje nemškega ljudstva na zelo nizki stopinji, če se mora posluževati nemški kancelar takih sredstev, da dobi za svojo predlogo v državnem zboru večino!

Skadersko vprašanje

je stopilo v nov štadij. Ko so vevlasti sklenile, da blokirajo črnogorsko obalo, to je, da preprečijo ves promet ob tej obali, so bile prepričane, da se bode Nikola udal temu pritisku in nehal oblegati Skader. Toda velesile so se uračunale. Mala Črnogora se ni zmenila za želje velesil, ker je vedela, da se ji vsled razcepljenosti v evropskem koncertu (med velesilami) ni bati ostrejših korakov. In prav je imel Nikita! Kajti velesile se že umikajo, ponujajo Črnogori kot odškodnino za Skader ozemlje med Skaderskim jezerom in desnim bregom reke Bojane. Da pa osuši to sicer rodovitno, toda močvirnato ozemlje, dobi Nikita v slučaju sporazuma brezobrestno posojilo v znesku 20 milijonov lir. Jamstvo za posojilo prevzameta baje Italija in Avstrija. O tem predlogu se je obvestil črnogorski kralj, ki sicer s tem ni posebno zadovoljen, ki pa je vendar, kakor se zatrjuje, ustavil obstreljevanje Skadra. Avstrija se je baje le nerada odločila za ta predlog, ker bi ji bolj ugajal proti Črnogori nastop z orožjem. Za ta slučaj je zagrozil Nikita, da odstopi, da se Črna gora z druži po pogodbi pod žezlom srbskega kralja. S tem bi seveda prišla Srbija do morja ter se odtegnila gospodarski odvisnosti od Avstrije, kar ta ravno hoče preprečiti s tem, da ji brani pristanišče ob albanski obali Jadranskega morja. Tako poroča angleško časopisje, ki obenem pristavlja, da se je Avstrija udala temu pritisku in pristala na zgoraj omenjeno odškodnino.

Češke finance.

Vlada je sporočila deželnemu odboru, da ne more letos več dati predumov iz predkazov iz osebnega davka in iz davka na žganje, ker je ta fond že popolnoma izčrpan. Nemško časopisje upa, da bodo zdaj Čehi pod pritiskom financijelnih težkoč Nemcem dovolili koncesije na narodnostnem polju. Nemci zahtevajo zlasti volilno reformo za deželni zbor, ki bi jim zasigurala v deželi politično moč, ki ne odgovarja niti njihovi davčni moči niti številu prebivalstva. Temu nasproti pa izjavljajo Čehi, da jih slabo stanje deželnih financ nikoli ne bode prisililo do neopravičenih koncesij na političnem polju. Res je sicer, da vsled neurejenih deželnih financ trpi češko prebivalstvo, toda to zadene v isti meri tudi češke Nemce. Nikakor torej ne gre, da se skušajo Nemci z izboljšanjem deželnih financ, ki njim ravnotako koristijo kot Čehom, okoristiti na polju političnih pridobitev.

Erazmo Borčič,

starina hrvaških narodnih politikov je umrl dne 6. t. m. v Reki. Star je bil 84 let ter deloval kakih 50 let na političnem polju za hrvaški narod. Bil je jeklen značaj, odločen zagovornik svobodomiselnih idej in slovanske skupnosti.

Deželnozborske volitve na Goriškem

se bodo vršile dne 13. julija za splošno kurijo (eventualna ožja volitev 20. julija); dne 25. julija za kmečke občine; dne 1. avgusta za mesta in trge in dne 10. avgusta za veleposestnike.

Bolgarija — Rumunija.

Te dni se končajo v Petrogradu pogajanja glede odškodnine, ki naj jo dobi Rumunija od Bolgarije. Velesile so se baje zjediniile, da dobi Rumunija mesto Silistrijo, dočim ne odstopi Bolgarija ob Črnem morju nič ozemlja, čeravno je trozveza tudi v tem oziru z vso vneto zastopala rumunske koristi. Diplomatični krogi so mnenja, da se Bolgari tej odločbi velesil ne bodo protivili, že zlasti za to ne, ker so se jim obljubile druge teritorijalne pridobitve ob bodoči meji med Bolgarijo in Turčijo. Bržkone dobe Bolgari tudi Solun, ki je nekako naravno pristanišče za Macedonijo. V tem smislu podpira baje Bolgarijo trozveza in Anglija, dočim hoče Francija in Rusija priklopiti Solun Grški. Vsled tega niso, kakor trde nemški listi, Bolgari nič kaj zadovoljni z Rusijo, ki je tekom balkanske krize že parkrat nastopila proti bolgarskim koristim. Med drugim dolže Rusijo, da je ona provzročila, da Bolgari ne smejo na obal Marmarskega morja.

Narodno-gospodarstvo.

Okrajna hranilnica in posojilnica v Škofji Loki.

Poslovno poročilo načelstva

na XII. rednem občnem zboru dne 2. aprila 1912.

Slavni občni zbor! Vzlic denarni krizi, katero je zlasti celo slovensko združništvo prav živo občutilo, smo, kakor vedno doslej, tudi v pravkar zaključenem dvanajstem poslovnem letu lepo na-

predovali in dosegli zadovoljiv uspeh. Kako se je naše poslovanje razvijalo v posameznih oddelkih, je razvidno iz sledečih podatkov. Denarni promet: Vseh prejemkov je bilo K 1.647.409'68, vseh izdatkov pa K 1.623.537'90, in je torej znašal skupni denarni promet K 3.270.947'58. Zadržniki: Koncem leta 1911 je štel naš zavod 494 zadržnikov. Tekom leta 1912 je pristopilo 36, izstopilo pa 23 zadržnikov, torej se je število zadržnikov pomnožilo za 13 in je koncem l. 1912 narastlo na 507. Deleži: Koncem l. 1911 so znašali deleži K 7'352'—, Tekom leta 1912 so 3 stari zadržniki vplačali 6 glavnih deležev po K 50'—, skupno K 300'— in 36 novih zadržnikov ravno toliko opravičnih deležev po K 2'—, skupno K 72'—, izplačalo pa se je 6 zadržnikom 13 glavnih deležev po K 50'—, skupno K 650'— in 17 zadržnikom ravno toliko opravičnih deležev po K 2'—, skupno K 34'—, Stanje deležev koncem l. 1912 je bilo K 7.040'— in sicer je pripadlo na 40 zadržnikov 122 glavnih deležev po K 50'—, skupno K 6.100'—, na 467 zadržnikov 470 opravičnih deležev po K 2'—, skupno 940'—, toraj skupaj 507 zadržnikov je imelo popolnoma vplačanih deležev za K 7.040'—, Odgovodanih in še neizplačanih deležev, katerih izstop velja s potekom: leta 1911 je 1 glavni in 11 opravičnih, l. 1912 je 8 glavnih in 9 opravičnih, l. 1913 je 5 glavnih in 4 opravičnih, toraj skupaj 35, to je 14 glavnih in 24 opravičnih. Hranilne vloge: Koncem leta 1911 je bilo na 1947 knjižicah vloženo K 1.578'952'93. Tekom leta 1912 se je vložilo 1541 krat K 499.343'81, dvignilo pa 1601 krat 565.151'89. Kapitalizovane obresti za leto 1912 so znašale K 64'517'94. Stanje hranilnih vlog koncem leta 1912 je bilo K 1.577.662'79. Število vložnih knjižic je bilo 1939 ter je znašala povprečna vloga K 813'64. Vloge v tekočem računu: Koncem leta 1911 je imelo 49 strank vložene K 36.627'27. Tekom l. 1912 se je vložilo 494 krat K 426'555'94, dvignilo pa 519 krat 434.647'72. Kapitalizovane obresti za leto 1912 so znašale K 1.380'19. Stanje vlog v tekočem računu koncem leta 1912 je bilo K 29.915'68. Število strank je bilo 44 ter je znašala povprečna vloga K 679'90. Posojila: Koncem leta 1911 so znašala posojila K 1.260'759'16. Tekom l. 1912 se je izplačalo nanovo 204.526'40, vrnilo pa se je K 141'192'64. Stanje posojil koncem l. 1912 je bilo K 1.324.092'92. Ta posojila so bila izplačana: a) na hipoteke K 1.198.649'74, b) na menice K 122.592'18, c) na zadolžnice s poroštvom K 2.851'—, Število dolžnikov koncem leta 1911 je bilo 322; tekom leta 1912 je bilo novih 53, odpadlo pa 45 dolžnikov, tako da je znašalo njihovo stanje koncem leta 340. Povprečno posojilo je znašalo K 3.894'39. Naloženi denar: Koncem leta 1911 je znašal pri drugih denarnih zavodih naloženi denar K 288.316'40. Tekom leta 1912 se je naložilo 223 krat K 350.635'70, dvignilo pa 116 krat 429.531'49. Kapitalizovane obresti za leto 1912 so znašale K 12.574'34. Stanje naloženega denarja koncem leta 1912 je bilo K 221.994'95. Prehodni zneski: Koncem leta 1911 so znašala razna zažasna izplačila K 7.140'58. Tekom leta 1912 se je nanovo izplačalo 53.451'33 kron, vrnilo pa se je K 56.102'20. Stanje prehodnih zneskov koncem leta 1912 je bilo K 4.489'61. Vrednostne listine: Koncem leta 1911 so znašale vrednostne listine K 77'590'—, Kurzna razlika K 3.996'—, Stanje vrednostnih listin koncem leta 1912 je bilo K 73.494'—, Podpore in darila: Iz tekočega dobička se je med letom dovolila podpora 50 K. Čisti dobiček za leto 1912 je znašal K 8.792'03. Po soglasnem sklepu današnjega občnega zbora se je ta dobiček razdelil tako-le: 1. Splošnemu rezervnemu zakladu: 50% od čistega dobička (po § 14 pravil) K 4.396'02, vstopnina (po § 3, a) pravil K 72'—, donesek (po § 3, a) pravil) 814'35, skupaj K 5.282'37. 2. Posebnemu rezervnemu zakladu za kurzne zgube K 2'572'01. 3. V dobrodelnih in občekoristne namene: Narodni Čitalnici v Škofji Loki K 100, Godbi prostovoljnega gasilnega društva v Škofji Loki K 50, Obrtno-nadaljevalni šoli v Škofji Loki K 100, Olepševalnemu društvu v Škofji Loki K 50, Dijaški kuhinji v Kranju K 50, Glasbeni šoli v Kranju K 20, Podpornim društvom za slovenske visokošolce: Dunaj K 20, Gradec K 20, Praga K 20, Zavodu sv. Nikolaja v Trstu K 20, skupaj 450 kron. 4. Nagrada načelstvu K 102'—, torej skupno 8.406'38. 5. Ostanek K 385'65 pa pride zadržnikom za 6% obresti na polno vplačane glavne deleže za leto 1912. Splošni rezervni zaklad: Koncem leta 1911 je znašal K 33.521'37. Gornja dotacija iz lanskoletnega čistega dobička 5.282'37. Stanje koncem leta 1912 K 38.803'74. Posebni rezervni zaklad za kurzne izgube: Koncem leta 1911 je znašal K 4.197'—, V kritje kurzne razlike 31. decembra 1912 K 3.996'—, Gornja dotacija iz lanskoletnega čistega dobička K 2.572'01. Stanje koncem leta 1912 K 2.773'01. Občni zbor je to poročilo vzel s soglasnim odobrenjem na znanje in volil sledečo upravo: Načelstvo: Načelnik: Sušnik Lovro, posestnik in gostilničar v Škofji Loki. Načelnikov namestnik: Košir Ivan, posestnik in trgovec v Škofji Loki. Odborniki: Deisinger Josip, posestnik in trgovec v Škofji Loki; Homan Anton, posestnik in gostilničar v Škofji Loki; Lenček Niko, posestnik in c. kr. notar v Škofji Loki; Nadilo Avgust, zasebni urad-

nik v Škofji Loki; Pecher Konrad, posestnik in trgovec v Škofji Loki. Nadzorstvo: Burdych Ervin, posestnik in lekarnar v Škofji Loki; Dolenc Franc, posestnik in trgovec v Stari Loki; Hafner Matevž, posestnik in mesar v Škofji Loki; Jamnik Andrej, posestnik in klobučar v Škofji Loki; Magdič Franc, c. kr. sodni oficijal v Škofji Loki.

Na tedenski semenj v Kranju, dne 7. aprila 1913 se je prignalo: 134 glav domače govedi, — glav bosanske govedi, — glav hrvaške govedi, 12 telet, 14 prešičev. — Od prignane živine je bilo za mesarja: 80 glav domače govedi, — glav bosanske govedi, 14 prešičev. — Cena od 1 kg žive teže 92 v za pitane vole, 84—86 v za srednje pitane vole, 80—82 v za nič pitane vole, — v za bosansko (hrvaško) goved, K 1— za teleta, K 1.24 za prešiče pitane, — za prešiče za rejo.

Tržne cene

na tedenskem semnju v Kranju, dne 7. aprila 1913:			
Pšenica.	100 kg	K	23—
Rž	"	"	22—
Ječmen	"	"	20—
Oves	"	"	21—
Koruza stara	"	"	21.80
Koruza nova	"	"	18.50
Ajda	"	"	24—
Proso	"	"	21—
Deteljno seme	"	"	170.180
Fižol ribničar	"	"	27—
Fižol koks	"	"	30—
Grah	"	"	48—
Leča	"	"	48—
Pšeno	"	"	30—
Ješprenj	"	"	28—
Krompir	"	"	6.50
Mleko 1 l.	"	"	—20
Surovo maslo 1 kg	"	"	3.50
Maslo 1 "	"	"	3—
Govedina I.	1 "	"	1.80
Govedina II.	1 "	"	1.72
Teletna I.	1 "	"	2—
Teletna II.	1 "	"	1.80
Svinjina I.	1 "	"	2—
Svinjina II.	1 "	"	1.80
Prekajena svinjina I. 1 kg	"	"	2.20
Prekajena svinjina II. 1 "	"	"	2—
Slanina I.	1 "	"	2—
Slanina II.	1 "	"	1.70
Jajca 7 kom.	"	"	—40

DOPISI.

Iz Mavčič. Dopisnik v 14. številu „Gorenjca“ poje sam sebi in svoji avtoriteti slavospev, češ, kako da s pomočjo iste brez truda lahko dobi sredstva od nevednega ljudstva. Kar pa dopisnik trdi, glede gradnje nove šole v Mavčičah, naj blagovoli vpoštevati vse zapreke in pritožbe, ki so se stavile od krajnega šolskega sveta in občinskega odbora proti zidavi nove šole in prepričan bo, da so tisti navdušenci in kimovci dobili navdušenje za zgradbo nove šole šele po odloku ministrstva. Informacija in trditve dopisnika, koliko je stalo stavbišče za šolo v Mavčičah, pa ne dela ravno časti dopisniku, ker se je pri tem hudo vrezal. Velikomestnih razmer namreč še nimamo v Mavčičah, čeravno se vzgajajo zdaj tukaj dobre kuharice. Zato tudi ni mogoče, da bi približno 1000 m² stavbenega sveta stalo 9000 kron. Resnično bi bila gospodinjska šola velika dobrota za farane, in potrebna je dobra kuharica za vsakega, če mu le nese. Tudi naše mnenje je, da človek, ki opravlja težka dela zasluži najmanj dobro hrano, kot po tisti, ki ne opravlja težkih del. Svetujemo dopisniku, kojega zasluža je, da dobimo dobre kuharice, le eno in iz vsega srca mu bodemo hvaležni, če poskrbi zato, da bodo posestniki tudi imeli zagotovljena sredstva za dobro kuhinjo in naj nas blagovoli poučiti, kako bi jo zastavili, da se na posestvih, na katerih bo gospodinja skrbela za udobno hrano, ne bodo kuhala rebra, čeravno bi dobil potem, kar bi bilo le želeto, posestnik nekaj masti na svoje.

DNEVNE VESTI.

Izpred upravnega sodišča. Včeraj se je vršila pri upravnem sodišču razprava o sporu mestne občine kranjske proti deželnemu odboru kranjskemu zaradi tega, ker je deželni odbor dovolil Stefanu Lubainscheggu napravo hodnika čez javno cesto proti volji mestne občine. Upravno sodišče je pritožbi mestne občine ustreglo in stavbeno dovoljenje deželnega odbora zaradi pomanjkljivega postopanja ustavilo.

Sherlock Holmes v osebi nekvalificiranega profesorja Marinkota se je pojavil v Kranju. Mož čuti v sebi vsakojake zmožnosti (samo pedagoških ne. Op. stavca) in hoče na vsak način postati slaven. Vtika svoj nos v vse mogoče zadeve, sedaj v občinsko gospodarstvo, potem zopet v

tehtnice, v tržne razmere, najbolj so mu pa pri srcu razmere pri Okrajni bolniški blagajni v Kranju. Dasi o stvareh, o katerih piše, ne razume ničesar, polni kljub temu v svoji domišljivosti prazne predale svojega trobila. Dvomimo, da bode dosegel slavnega detektiva in po dosedanjih uspehih sodeč, ne bodo isti dosegli niti njegovih uspehov na II. državni gimnaziji v Ljubljani. Možakar si domišlja, da se za njegova razkritja (?) res kdo zmeni in ne ve, da se njemu in njegovim člankom smeje cel Kranj z njegovimi pristaši vred. Dični predsednik „Meščanske zveze“ se je dal speljati na led odbornikom „Pomožne blagajne“ in njenemu uradniku in sedaj ne more nazaj. S svojimi pavšalnimi sumničeni pa ne bo dosegel tega, kar si želi „Pomožna blagajna“. Kakor smo že večkrat povdarjali, je namen celi gonji proti okrajni bolniški blagajni, odtujiti isti njene člane in jih pridobiti za „Pomožno blagajno“. Nepoznavajoč razmer, o katerih piše, trdi Marinko, da je največ članov Okr. bol. blagajne v okolici, dasi v resnici štiri petine članov stanuje v Kranju. Tudi mu ni prav, da blagajna na njegove napade ne odgovarja. Kdo bo pa vendar odgovarjal ljudem, ki so v slučaju M. T. nesramno lagali in obrekovali? Ako bi načelnštvo na nadaljne napade še kaj odgovarjalo, bi se samo ponižalo. G. Marinkotu bi pa svetovali, da naj v prihodnje dá zavarovancem, ki mislijo, da se jim godi krivica, in katerim so Marinkotovi slučajni napravili hudo kri, dober svet, da naj pristopijo k „Pomožni blagajni“, kjer se cedi med in mleko. Mogoče bo to kaj pomagalo, da ne bo treba zvišati prispevkov.

Pojasnilo. Ker je morala tudi naša tiskarna plačati začetkom leta I krono za knjižico in pravila, informirali smo se pri Okrajni bolniški blagajni o vzroku. Pojasnilo se nam je, da so se s 1. januarjem 1913. premenile vsled ukaza c. kr. okrajnega glavarstva obične mezde, na podlagi katerih se preračunjavajo prispevki in bolnišnica, vsled česar so se morale izdati nove knjižice izkaznic, ki se računajo z upravnim delom vred po 1 K za vsakega delodajalca in ne člana, kakor piše včerajšnji „Gorenjec“. Ker vemo, da ne rastejo tiskovine na drevesu in pride povračilo takih upravnih stroškov le v korist zavarovancem, smo seveda kronco brez ugovora plačali. Laž pa je, da bi se knjižica zaračunila le onim, ki so pristopili k „Pomožni blagajni“.

Dr. Janez Mencinger. Prav danes je minilo leto dni, kar je umrl v Krškem na Dolenjskem odnotni odvetnik in starosta slovenskih pisateljev — dr. Janez Mencinger. Ta mož zavzema v naši pripovedni književnosti prav posebno, in to odlično mesto. Ni novelist v pravem pomenu besede, ampak duhovit kramljalec. Resno, a obenem veselo je njegov življensko naziranje; odločno pobija materializem in pesimizem, pa se zavzema za načela pozitivnega krščanstva. Nedosežen je njegov humor, ki tu in tam prehaja v bodečo satiro. Ume pa biti tako iskreno nežen, da je veselje pogledati v to zlato dušo. Njegov jezik je bogat, njegov slog sijajen. Mencinger je eden tistih mož, čegar plemenito življenje se je popolnoma strinjalo z vzvišenimi nazori njegovih spisov. Njegovi deli: „Moja hoja na Triglav“ in „Abaddon“ sta prava zakladnica življenske modrosti. Nepozaben spomin je pustil ta duhoviti, blagi in iskreni mož v srcu vseh, ki so ga imeli srečo poznati. Njegove spise pa naj vzame zopet in zopet v roko oni, ki se hoče navzeti zdravega, veselega življenskega naziranja.

Poročil se bode v pondeljek 14. aprila v Ljubljani g. Leo Matajč, imetelj tvrdke A. Globotschnig z gđc. Milko Hrovatovo iz Ljubljane. — Mlademu paru obilo sreče!

Okrajni šolski nadzorniki za Kranjsko so imenovani. Kranjski in radovljiški okraj dobila za nadzornika ljudskošolskega učitelja Karla Simona. O novem nadzorniku družega ne vemo, kakor da je zelo velik Slomškar, kar mu je pri današnjih žalostnih razmerah na Kranjskem gotovo tudi največ pripomoglo do te časti. Sicer nas pa to imenovanje ni prav nič presenetilo, vsaj je bil Simon tako gotov nadzorniškega mesta, da že nekaj mesecev plačuje najeto stanovanje v Kranju. — Za slovenske ljudske šole okoliškega okraja Ljubljane in šolskega okraja Kamnik je imenovan ravnatelj ljudske šole Franc Gaberšček v Ljubljani in za nemške šole na Kranjskem, izvzemši Kočevje, Novo mesto in Črnomelj profesor na drž. višji realki v Ljubljani dr. Henrik Svoboda.

Vodovodni odbor za Kranj in okolico je imel dne 7. aprila 1913 sejo. Predsednik župan Ferdinand Polak je otvoril sejo in konstatiral sklepčnost. Na predlog Ivana Zabreta sklene vodovodni odbor ugovarjati proti vodni napravi ob potoku Čemšenik, katero namerava napraviti Aleš Vovnik

iz Kokre, iz razloga, ker se bo to vodo še moralo porabiti za vodovod. — Mlekarski zadrugi v Senčurju se odpiše od dosedaj porabljene vode 4007 m³ za zidanje 1007 m³, ostane še 3000 m³, za katero se ji računa po 8 vin. za 1 m³. — Ista zadruga je tudi prosila, da se ji naj v bodoče zaračuna za vsak m³, kar bo vode porabila čez 30 m³, katero je smatrati kot brezplačno dopustno množino vode na mesec, m³ po 8 v. Pri tej točki se je razvila daljša debata. Nakar predlaga Janez Okorn, da se mlekarski zadrugi v Senčurju računa za vsak m³ po 5 vin., obšteviš po ceniku dopustno množino vode za navadno domačo porabo, ki odpade na hišo mlekarske zadruge v Senčurju. Ta predlog je bil sprejet s 6 glasovi, proti 5 glasovom. — Zadeva gozdnega in lovskega paznika v Čemšeniku se preloži do prihodnje seje. — O prošnji J. Bacherja iz Celovca, da bi vodovodni odbor prevzel material in orodje za vodovodne inštalacije, katero ima tukaj v zalogi, se sklene ga pozvati, da predloži natančen izkaz materiala, v katerem pa mora biti razvidna cena, ker prej ne more biti govora o prevetitvi njegovega materiala.

Iz ljudskošolske službe. Za provizorično učiteljico v Horjulu je imenovana provizorična učiteljica na Koroški Beli Olga Širca in za provizorično učiteljico na Viču pri Ljubljani volonterka Marta Maierjeva, za supletinjo v Trzihu pa je imenovana namesto obolele učiteljice Josipine Simončičeve supletinja Pavla Prefalkova.

Majnikov izlet priredi telovadno društvo Sokol z ženskim oddelkom v Kranju čez Javornik—Jamnik—Kropo—Radovljico—Selo. Odhod iz Kranja dne 30. aprila ob 11. uri zvečer, povratek z vlakom iz Žirovnice.

Akademija „Gorenjske sokolske župe“, ki se je vršila minulo nedeljo, je izpadla v vseobčo zadovoljnost. Obširnejše poročilo priobčimo radi pomanjkanja prostora v prihodnji številki.

Izredni občni zbor „Okrajne gasilske zveze št. 8 v Kranju“ se vrši v nedeljo, dne 20. aprila 1913 ob 11. uri dopoldne v „Mestni dvorani“ v Kranju s sledečim dnevnim redom: 1. Nagovor načelnika. 2. Volitev 7 zastopnikov za občni zbor „Slovenske deželne zveze prostovoljnih gasilnih društev na Kranjskem“. 3. Slučajnosti.

Zadnji teden. Samo nekaj dni je še do zrebanja umetniške loterije, ki jo je priredilo „Splošno slovensko žensko društvo“ v korist slovenskim upodablajočim umetnikom. Loterijski odbor je dobil z dežele in iz drugih krajev razmeroma še jako malo denarja. Zato najvljudneje prosimo vse cenjene poverjenike, da se blagovolijo v znani svoji rodoljubnosti in požrtvovalnosti potruditi še te zadnje dni, da razprodajo vse srečke. Denar je vpslati do torika, 15. t. m., opoldne. Sedanji uspeh daleko ne odgovarja skromnim nadam, ki jih je gojil loterijski odbor, dasi je storil vse, kar je mogel, da bi se dosegel čim boljši čist dobiček. Tudi slovenski umetniki so docela storili svoje, saj so podarili več nego 200 slik, kipov in risb za umetniško loterijo. Odbor je naprosil najrazličnejše gospode in dame, o katerih je menil, da se le količkaj zanimajo za težki položaj naših umetnikov, za katere se ne meni živ krst. Prirejevalci so storili v polni meri svojo dolžnost, naj jo stori tudi občinstvo, da nas končno ne bo moralo biti sram!

Napovedi za odmero davka od hišne najemščine in sicer glede hiš, v katerih stanujejo letovičarji, treba bode v bodoče natančneje izpolnjevati, kakor doslej. — Finančno ministrstvo je namreč izdalo ukaz, da se imajo tiskovine za zgoraj napovedi dotičnim hišnim posestnikom vročiti vsako leto 1 mesec preje, kakor običajno posestnikom drugih v najem oddanih hiš in da je napovedati med drugim tudi natančen naslov letovičarja (ime, poklic, kraj rednega bivališča, ulica in hišna številka). Ker se zatajbe hišne najemščine kaznujejo in so dotične kazni zelo visoke, je v interesu vsakega posestnika, da pogojeno hišno najemščino vestno in natančno napove. Pripomni se, da zgorajšnji ukaz ne zadeva gostiln, zdravilišč in takih poslopij, v katerih se prenočevanje tujcev izvršuje kot obrt.

Nov most na okrajni cesti Kranj-Bobovek namerava zgraditi cestni odbor na mesto sedanjega, ki se nahaja v precej slabem stanu. Novi most bode zgrajen iz železobetona in ne bode kakor sedanji postavljen počez čez potok Kokrico, temveč poševno, tako da bode odpravljen skrajni ovinek na tem mestu. Radi te zgradbe bode obravnava na licu mesta 25. aprila ob 2. uri popoldne, pri kateri se morajo najkasneje podati morebitni ugovori proti gradbi mostu.

Volilni imenik za občino Senčur je razpoložen od včeraj, dne 11. t. m. skozi tri tedne, to je do 2. maja t. l. Razpoložen je vsak dan od 10. do 12. ure dopoldne in od 5. do 7. ure popoldne.

Obesil se je dne 3. t. m. v Žviricah pri Trzihu v kozolcu posestnika Franca Bodljaja dninar Ignacij Horvat, rojen l. 1850 v Ovšišah.

Poboj. V neki gostilni v Svetju pri Medvodah je udaril povodom domače plesne veselice posestnikov sin France Jeras posestnikovega sina Franca Polanca s steklenico za pivo po glavi in ga zelo nevarno poškodoval. Vzrok prepira in pretapa je bržkone ljubosumnost.

Cepljenje prešičev proti rudečici. Okrajno glavarstvo v Kranju razglša: Kužna bolezen rudečica povzroča vsako leto prešičerejem ogromno škodo. Edino zanesljivo sredstvo proti tej kužni bolezni je cepljenje prešičev z varnostnim cepilom. Dokazano in izkušeno je namreč, da proti rudečici cepljeni prešiči v petih mesecih po cepljenju na rudečici le redko obole in bolezen lahko prestanejo. Če pa se cepijo prešiči 2—6 tednov po prvem cepljenju še enkrat, postanejo varni proti rudečici za dobo enega leta. Razun zelo brejih svinj, se cepijo vsi prešiči, cepljenje zelo brejih svinj pa ni priporočljivo. Cepljene in necepljene prešiče pa se mora skozi 8 dni ločiti, da se ne okužijo. Ako bi se primerilo, da bi kak prešič po cepljenju zbolel ali celo poginil, se mora to takoj naznaniti živinozdravniku, ki je prešiče cepil. Posestniki, ki nameravajo dati svoje prešiče proti rudečici cepiti, naj to prijavijo do 20. aprila t. l. pri županstvu.

Kopanje gramoza in peska v strugi reke Kokre v bližini Stružnikovega mlina v Tupaličah je okrajno glavarstvo v Kranju na podlagi določb vodopravnega zakona prepovedalo, ker se je bati, da vsa Kokra udere v mlinski jarek, ob katerem se nahajajo v Tupaličah, Hotemažah in na Visokem različni mlini in žage.

Iz seje deželnega odbora z dne 5. aprila 1913. Upravno sodišče je ugodilo pritožbi nemške stranke v Trziču, s katero se razveljavi volitev dveh tovarniških delavcev v občinski zastop, češ, da kot odvisni nimajo pasivne volilne pravice. Ta razsodba je v popolnem protislovju z novim občinskim volilnim redom. Da se ustvari popolno jasnost, se predloži deželnemu zboru novela k občinskemu volilnemu redu, v kateri bo pasiv. volil. pravica tovarn. delavcev jasno izražena. Uvoz živih čebel se bo v Nemčijo dopuščal samo iz dežela, v katerih je zatiranje kužnih bolezni pri čebelah zakonito urejeno, vsled česar se predloži deželnemu zboru načrt zakona o čebeloreji. Za vodovod v občini Hrustje, okraj Kranj, se oddajajo dela in sicer izkop in zasip cevne jarka „Prvi kranjski podjetniški družbi“ v Ljubljani, dobava čevi tvrdka Grnitz A. G., armature tvrdki Bopp & Reuther. Kmetijsko kemično preizkuševališče se, ker so pogajanja z prizadetim faktorji končana podeželi, hkrati se isto iz prostorov v Salendrovi ulici preseli v novo stanovanje na Dunajski cesti. Posojilo mesta Ljubljane po 1.000.000 kron za kanalizacijo pri deželni banki se dovoli. Vodovod za Bled in okolico se prične graditi že letošnje leto. Zgradba deželne ceste in mostu Škofja Loka-kolodvor se odda „Prvi kranjski podjetniški družbi“ v Ljubljani. Ker se je bolezen na spolovih pri goveji živili opazila v okrajih Kočevje, Ljubljana, Logatec, Radovljica, Novo mesto, Črnomelj in Kamnik, sklene deželni odbor prispevati k zatiranju te bolezni. Po dogovoru s c. kr. kmetijsko družbo se določi za leto 1913 znesek 16.000 K kot potreben za zatiranje te bolezni. K temu znesku bo prispeval deželni odbor z 1 četrtinko, drugo četrtinko bi poravnalo c. kr. ministrstvo za poljedelstvo, tretja četrtinka bi se pokrila iz zaklada za pospeševanje živine, zadnjo četrtinko bi morali plačati zainteresje (stranke oz. zadruga). Glede umetnih gnojil se sklene: K nakupu umetnih gnojil deželni odbor redno ne prispeva in bi mogel take prošnje upoštevati le v sledečih slučajih: 1. ako je gnojenje v zvezi z melioracijo pašnika ali travnika; 2. če posestnik rabi krmo za lastno živinorejo in ne za prodajo; 3. ako ima dotični posestnik urejeno gospodarstvo, zlasti hlev in gnojno jama, po načelih umne živinoreje.

Mlada tatica. Te dni je orožništvo prijelo mlado tatico Terezijo Bizjak, s Hudega v Kamniškem okraju. Terezija Bizjak je stara šele 17 let in je stanovala pri svoji materi. V zadnjem času se je zgodilo v okolici več tatvin in ljudje so mislili, da je Bizjak navihana tatica, ki z ukradenim blagom preživlja sebe in svojo mater. Zato je začelo orožništvo Bizjakovo zasledovati, pa ji ni moglo priti na sled. Sedaj se je izkazalo, da je mati svojo hčer tatico skrivala v metrgi. Končno pa se je orožništvu vendar posrečilo Bizjakovo zaslediti. Te dni je prišel k Bizjaku orožnik in je mladi tatici napovedal aretacijo. Bizjakova se je vrgla na tla in je začela kričati na orožnika. Na enkrat pa je skočila in je prijela lesen kol ter se je z njim vrgla na orožnika. Orožnik se je komaj ubranil udarcev — posrečilo pa se mu je končno razdivjano žensko ukleniti. Zdaj pa je vmes posegla stara in je priletela s sekuro nad orožnika. Dočim se je mlada tatica valjala na tleh, se je stara spustila v boj in je hotela hčer osvoboditi. Orožnik je predrzno žensko ugnal in je zaprl v sobo — mlado pa je z največjo silo spravil na sodišče v Kamnik. Terezija Bizjak je bila že zaradi tatvine večkrat kaznovana, stala je tudi že pred poroto zaradi uboja. Pred dvema letoma je služila za deklo in takrat se je zgodil zagonečen slučaj, da je zaboljla hlapca. V kuhinji je prišlo med njo in hlapcem baje do nekega spora — pri čemer je hlapca ubila. Prišla je pred poroto in je bila oproščena. Trdila je, da jo je hotel hlapec posiliti in da se je branila.

Avtomobilsko vožnja. Kakor smo že poročali, namerava vpeljati trgovec gosp. Fran Jelovčan v Gorenji vasi avtomobilsko vožnjo med Škofjo-

Loko-Gorenjo vasjo in Žirem. Da se določi, pod kakimi pogoji bi se mogla vršiti vožnja z ozirom na javno varnost, zlasti z ozirom na stan deželne ceste in na njej se nahajajočih cestnih naprav (mostov, mostičev, prelazov i. t. d.) odredilo so oblastva krajevni ogled na dan 16. aprila 1913 ob 10. uri dopoludne s pričetkom na škofjeloškem kolodvoru, ki se potem prvi dan vrši do Gorenje vasi, drugi dan 17. aprila pa se s pričetkom ob 7. uri zjutraj v Gorenji Vasi nadaljuje do Žirov.

Avtomobilsko vožnjo za prevažanje oseb med Škofjeloškim kolodvorom in mestom Škofja Loka namerava vpeljati veletržec gosp. Fran Dolenc iz Stare Loke. Ta namera je vse hvale vredna in vsak, ki pozna sedanje slabe prometne zveze na tej cesti, bode gosp. Dolencu hvaležen za ta korak, ki bo brezdvomno povzdignil promet in bo tudi tujcem dobrodošel.

Samomor. Dne 4. aprila je izginil iz stanovanja 54 let stari, v Trziču rojeni, oženjeni tovarniški delavec Kristijan Globočnik v Trziču. Več oseb ga je videlo iti proti Sv. Katarini. Ker so pri pogrešanju že dalj časa opazovali, da se mu je omračil um, šli so ga takoj iskat, toda vse iskanje je bilo brezuspešno. 9. t. m. se je izprehajal brivec Fran Godnjov iz Trziča po travnikih, ležečih pod gozdom Kukovnica, s svojim psom. Ker je začel pes naenkrat hudo lajati, je stopil Godnjov v gozd in zagledal na smreki obešenega Globočnika. Truplo so prepeljali v mrtvašnico v Trziču.

Zgradbo okrajne ceste Suhidol-Trata v cestnem okraju Škofja Loka je oddal deželni odbor podjetništvu Rudolf Fischer & Komp. v Ljubljani za pavšalno svoto 120.000 K.

Podkorenska cesta. Popravila na državni podkorenski cesti v radovljiškem okraju se prično v kratkem. Dela so prevzeli v popravo: Popravo Kohlbarnovega mostu in napravo podzidka pri km 57 tesarski mojster Sellana in zidarski mojster Andrej Cengle iz Radovljice; popravila lesenih mostov na tej cesti Sellana, popravo mestu čez Pišenco pa Jožef Košir iz Kranjske gore.

Ozkotirno železnico namerava še letos napraviti dr. Karol baron Born, graščak pri Sv. Katarini nad Trzičem. Železnica bo izpeljana od njegove žage pri Sv. Katarini ob bregu Bistrice do „Medvodja“ v njegovih gozdih. Služila bo železnica v prevažanje lesa iz gozdov k žagi in krmu za živino. Proga bo dolga kakih 5—6 km ter se je z delom pomalem že pričelo.

Deželna zveza za tujski promet poroča, da dokazujejo statistične tabele, ki jih je sestavila c. kr. deželna vlada, da je bilo v minulem letu 102.908 tujcev na Kranjskem. Tujski promet je torej znatno napredoval in se je število zvišalo od leta 1908., ko je bilo vseh tujcev le 75.702, za 27.206 to je približno za 40%. Posebno lepo narašča število tujcev v našem glavnem mestu. — Ljubljana je imela leta 1912. vzlic slabi sezoni 75.672 tujcev, ter je naraslo število za 7222 več kot leta 1911. Drugi gorenjski kraji vsled slabe letne sezone niso napredovali; Bled je imel 5775, Bohinj 2402, Kranjska gora 624, Kamnik 354 in Toplice 1114 tujcev. Obisk Postojnske jame je tudi narastel in je obiskalo v preteklem letu 60.416 tujcev našo svetovnoznano jama in se je tudi tukaj obisk za 11.000 od leta 1911. povzdignil.

Popravek. V našo zadnjo notico „Občinski lovi“ se nam je urinila neljuba pomota. V 14 vrsti od zgoraj dol beri mesto: Razen enega — Razen dveh . . .

Književnost.

Odborova seja „Matiče Slovenske“ dne 3. aprila 1913. V otvoritvenem govoru poda predsednik pregled o slovenskem literarno-kulturnem delu, kolikor je v zvezi z Matičinimi odseki. V zemljepisnem odseku se je pripravil zemljevid slovenskega ozemlja; pokazalo se je, da je treba še mnogo korektur. Poudarja se potreba raziskovanja „Jadranskega morja“. Pod pokroviteljstvom c. kr. vlade deluje „Društvo za raziskovanje jam“; v Nabrežini se snuje „Kraško jamsko društvo“. Zemljepisni in tehniški odsek bi želela, da se pospešijo študije o slovenski hiši. Tehniški slovar je za sedaj v skrbi inženerskih organizacij. Povsem zastalo je narodopisno delo v ožjem pomenu besede; svoj čas se je poročalo, da se v Beli Krajini snuje narodopisno društvo. Več skribi nego ostalo narodopisje zahteva dialektologija. Za arheologijo in numizmatiko dandanes nimamo znanstvenika, ki bi strokovno obvladal vse slovenske zemlje; goriško Muzejsko društvo marljivo nabira starine. Gojitev obrazovalne umetnosti zahteva mnogo denarnih sredstev; na nvanjo opremo Matičinih publikacij bo odsej bolj paziti. — Načrti za Jugoslovansko Enciklopedijo so sestavljeni; a težava bo najbrž, najti za vse članke pisateljev. Težav se pa a priori ne smemo ustrašiti; treba nam je vsem agilne delavnosti. — Sklepa se o ureditvi in tisku nekaterih knjig za 1913. Za predsednika se izvoli ponovno g. dr. Fran Ilešič. V literarni odsek vstopita nova odbornika gg. dr. Breznik in dr. Debevec, v zemljepisnega g. dr. Pestotnik, v narodopisnega g. dr. Pivko. Dialektološki odsek se bo posebe konstituiral.

„Slovan“. Mesečnik za književnost, umetnost in prosveto. Leto XI. ureja dr. France Ilešič. Izdaja Dragotin Hribar v Ljubljani. Letos prinaša ta mesečnik prav zanimivo vsebino. Opozarjamo zlasti na izborni povest „Mrtvi kapitali“, ki jo je spisal Josip Kozarac. Naše meščane pa bo zaslil mikal daljši članek „Dr. Janez Mencinger v Kranju“, v katerem nam profesor Makso Pirnat slika nepozabnega Mencingerja kot odvetnika, člana občinskega odbora kranjskega, dolgoletnega predsednika „Narodne čitalnice“ v Kranju kot človeka, družabnika in pisatelja. „Slovan“ prinaša v vsaki številki več prav lepih slik. List toplo priporočamo v naročevanje.

„Nastavni Vestnik“, glasilo slovenskih in hrvatskih profesorjev, 7. zvezek. — Ta številka ima prav mnogo literarnih ocen in zanimih stanovskih ter šolskih vesti. Razen poročil o „Društvu slov. profesorjev“ 1912. in o „Društvu profesorjev v Dalmaciji“ čitamo interesantno debato o predavanju nadzornika Bosanca o poučevanju literarne zgodovine. Obširneje je naznanjen dr. Arambašina „Lečniški Rečnik“ in dr. Tillerjevo „Ustavoznanstvo“, ki je izšlo lani v Izvestju novomeške gimnazije; prof. M. Pirnat je napisal nekrolog prof. Orožna. — „Nastavnemu Vestniku“ teče sedaj 21. leto. Izdal je sedaj pregled vseh člankov dosedanjih 30. letnikov; doslej so izmed Slovencev sodelovali: Drag. Beranič, dr. Cerk, dr. Ilešič, dr. V. Kušar, dr. Tominšek, prof. Vajda, prof. Wester, stud. phil. Oštir, prof. Reisner, dr. Mole.

Društvene vesti.

Slovinci v Ameriki za družbo sv. Cirila in Metoda. Neumorno delavni pospeševalec C. M. družbe gosp. Louis Pirc v Clevelandu je poslal za C. M. podružnico št. 24 zopet 100 K. Pismo njegovo žari rodoljubja. „Človeka kliče vedno narodna dolžnost na delo,“ piše. „Zadnji mesec nismo poslali ničesar. Bila je huda. Treba je bilo nabirati za trpeče naše balkanske brate, katerim smo poslali 1700 K iz Clevelanda. Pri nas treba velike narodne požrtvovalnosti, skrbeti nam je za ohranitev rodne zemlje in slovenskih otrok zoper turške navale sovražnih sosedov. . .“ — C. M. podružnica št. 1 v Nev Yorku deluje vrlo vspešno, njen tajnik gosp. Louis Andolšek je poslal 400 K čistega prebitka od predpustne veselice. „Bodite uverjeni,“ piše, „da čutimo z Vami in Vašim delom ter Vas bodemo skušali podpirati tudi nadalje po svojih skromnih močeh.“ „Razumem tudi Vas o razmerah sedanosti, ko se bije brat slovanski zoper kruteža Turka na Balkanu,“ piše trgovec Pogorelec v Chicagu, odposiljajoč družbi 100 K. „Vojna je gorje posebno revnemu ljudstvu in vsled draginje je pač prizadeta C. M. družba. Ko sem pokazal Vaše pismo v neki družbi, nabral sem takoj 2 dolarja 15 centov.“ — Iskreno zahvalo in srčne pozdrave dobrim rojakom v Ameriki!

Razno.

Ogrski ministrski predsednik je bil javno obdolžen, da je goljuf in tat. Ta ministrski predsednik, Ladislav pl. Lukacs, se je poskusil rešiti na poseben način. Dosegel je, da prvo sodišče ni obtoženemu bivšemu državnemu poslancu Zoltanu Desyju dopustilo dokaza resnice o njegovih očitanjih, češ, če se komu reče „panamist“ ali ga dolži „panamskih“ dejanj, ni tega mogoče postaviti pod dokaz. Toda druga inštanca se ni uklonila vplivom vlade, nego je razveljavila razsodbo prvega sodišča in odredila novo obravnavo z naročilom, da se mora obtoženemu Desyju dopustiti dokaz resnice. Dokaz resnice je dopuščen v petih stvareh in sicer ravno v tistih, ki se tičejo poverjenj, goljufov in tatvin. Razsodba druge inštanice je za ministrskega predsednika naravnost uničevalna in vse je le radovedno, kako bo Lukacs poskusil obravnavo zavleči ali preprečiti, zakaj če pride do obravnave, je Lukacs izgubljen.

Železniška nesreča pri Ogulinu in sicer blizu postaje Tunj je povzročila velikanske izgube. To je proga Zagreb-Reka. Jutranji brzovlak št. 1004 iz Budimpešte je trčil v polnem diru ob 3. zjutraj na nekem ovinku v brzovozni tovorni vlak št. 1041. Sunek je bil strašen. Obe lokomotivi sta trčili najprej z vso silo druga na drugo, nato se nekoliko oddaljili in pritisk voz od zadaj jih je zopet vrgel drugo proti drugi. Pri tem je lokomotiva brzovlaka skočila s tira, padla čez 20 metrov globoki nasip ob progi in potegnila več voz za seboj. Ostali vozovi so se utrgali, padli tudi s tira in obležali razbiti ob progi. — Nesrečo je povzročil uradnik v Tunju, ki je pred prihodom brzovlaka odpustil brzovozni tovorni vlak, misleč in uverjen, da bo ta srečal brzovlak šele v prihodnji postaji. Strojvodja brzovlaka je kljub ovinku začel nasproti prihajajoči vlak in odprl zavore. Brzovlak je že skoraj stal, ko je trčil vanj tovorni vlak, čigar strojvodja brzovlaka ni opazil. Nesreča je velika. Po uradnih poročilih sta razbiti obe lokomotivi in več voz obeh vlakov. Oba strojvodje, vlakovodja brzovlaka in dva zavirača brzovlaka sta mrtva. Od potnikov po dosedanjih poročilih baje ni nihče

mrtev. V koliko pa so poškodovani, še ni dognano. Promet se vrši na progi na ta način, da potniki prestopajo. Uradnik ki je zakrivil nesrečo, je hotel, ko je izvedel o nesreči, izvršiti samomor. Njegovi tovariši so mu to zabranili. Takoj nato je bil aretiran.

Streljanje z možnarji je nevarna reč. To se je pokazalo tudi zadnjič na Vrhniki, ko so sprejemali novega dekana. Po neprevidnosti se je unel smodnik in poškodovanih je bilo 6 oseb, od katerih sta dve že umrli v deželni bolnici. Ker se take nesreče večkrat ponavljajo, bi bilo na mestu, da se tudi pri cerkvenih opravilih prepove nepotrebno streljanje.

Samomor anarhista. Bandita Lacombeja so dne 5. aprila t. l. peljali z drugimi kaznjenci na izprehod na dvorišče pariške jetnišnice, kjer je bil zaprt. Skraja je bil Lacombe miren, nenadoma pa se je oprijel neke železne mreže, skočil na zid in od tam splezal na streho, še predno so mu mogli to preprečiti ječarji. Ko so jetniški pazniki zahtevali, naj Lacombe takoj pride doli, jih je začel ta zmerjati in je zmetal več strešnih opek nanje, ki pa k sreči niso zadele nobenega izmed paznikov. Slednjič je Lacombe na strehi izjavil, da se uda, samo v prisotnosti svojega zagovornika Bouchersona. Tega so takoj telefonično poklicali, toda niti Boucheron, ki je prišel Lacombeju prav blizu, ni ničesar opravil z banditom. Vse njegovo prigovarjanje je bilo zaman. Ta situacija je trajala skoraj dve uri. Slednjič so poklicali požarno brambo, ki naj bi ga spravila raz streho. Ko je Lacombe zapazil gasilce, je zaklical svojemu zagovorniku: „Moj poslednji pozdrav velja moji materi, moji ljubljeni in mojim anarhističnim tovarišem!“ Nato se je vrgel raz 8 m visoko streho na dvorišče. Bil je na mestu mrtev. — Lacombe je meseca decembra preteklega leta umoril anarhista Ducreta in njegovo ženo. Obdolžen je bil tudi nekega drugega umora. Njegova aretacija je bila težka, ker se je Lacombe znal izvrstno skrivati. Pariška policija je zato napravila nanj gonjo z velikimi pripravami. Sredi meseca februarja se je policiji poročalo, da so ljudje videli Lacombeja v bližini Pariza. 120 najboljših pariških detektivov se je združilo in začelo Lacombeja iskati. Kakor so pravila poročila, se je nahajal Lacombe v neki vili v Puteauxu. Deset stražnikov je vilo obkolilo, več detektivov pa je oboroženih z orožjem udrlo v hišo. Toda Lacombeja niso našli v vili. Mesec dni nato pa se je policiji vseeno posrečilo Lacombeja aretirati. To se je zgodilo na bulvarju Villette v Parizu. Ko je Lacombe videl, da je vsak poskus bega nemogoč, se je udal. Pri njem so našli celo zalogo orožja.

Z zrakoplova padel v morje. 29. m. m. je podvzel znani avijatik Hold z lastno konstruiranim hidroplanom (zrakoplov, ki plava tudi v vodi) poizkusne lete v Portorose, nedaleč od Trsta. Ko se je iz višine kakih 600 m hotel spustiti v morje, mu je v zadnjem hipu prišla neka barka na pot. Hold je z občudovanja vredno samozavestjo še lahko toliko dvignil svoj aparat, da ni trčil z barko. Pri tem pa se je hidroplan prevrnil in izginil z letalcem vred v morju. Holda se je posrečilo rešiti, med tem, ko je aparat toliko poškodovan, da ni več za rabo.

Starosta hrvaških politikov umrl. V soboto zvečer je na Reki umrl starosta hrvaških politikov odvetnik Erazmo Barčič. Zadel ga je kap. Pokojnik je dosegel visoko starost 83 let. Rojen je bil na Reki in je po končanih pravnih naukih v svojem rodnem mestu otvoril odvetniško pisarno. Na Reki je bil duša hrvaškega narodnega gibanja. V političnem oziru je bil vedno zagovornik hrvaško-srbskega narodnega edinstva celo v časih, ko je bil še v vrstah hrvaške stranke prava, ki je načeloma zanikala eksistenco Srbov.

Katalinić kot veleizdajnik pred celovško poroto. Pri prihodnjem zasedanju celovške porote se boče vršila obravnava proti županu iz Splita Kataliniću, zaradi nekega Srbom preveč prijaznega nagovora povodom manifestacij za zmage balkanskih narodov, kateri nagovor se kvalificira kot veleizdaja. Ker Avstrija ni doživela še dovolj blamaž s svojimi veleizdajniškimi procesi, ji je treba še nove, kajti na vsak način se bo izcimila iz tega zopet podobna blamaža za državno pravdnitvo, kakršno je doživelo svoječasno povodom obravnave proti nekemu iredentistu iz Trsta, za katero obravnavo je bilo tudi delegirano celovško sodišče.

Vezuv, Etna in Stromboli bruhajo. O imenovanih ognjenikih v Italiji se poroča, da vsi ognjeniki zdaj bruhajo, kar se, še ni opazilo. Vezuv,

Etna in Stromboli zdaj vsi obenem delujejo, med tem ko sta po dosedanjih opazovanjih dva ognjenika počivala, ko je eden bruhal.

Radi izgubljenega bajoneta v smrt. Na poti od velikonočnega dopusta je obiskal infanterist Klement Beck tudi svojo sestro v Krasni Hori pri Moravski Ostravi. Med tem je izgubil bajonet, katerega kljub dolgem iskanju ni mogel najti. Becka od tistega časa pogrešajo. Predvčerajšnjem pa so ga dobili v bližnjem gozdu obešenega. Beck je izvršil samomor iz strahu pred kaznijo.

Ruski revolucionar in laške visoke dame. V Milanu se prične te dni velezanimiv senzacionalen proces proti knezu Bakuninu, sinu znanega ruskega revolucionarja, ki je osleparil več visokih laških dam, med temi vojvodinjo Pantaflora, nečakinjo kardinala Rampolle, markizo Zanto in druge za ogromne vsote. Bakunin je jako prikupljiv in prijazen kavalir.

Pol milijona rubljev poneveril. V moskovski banki v Dsamharotu na Ruskem je nek uradnik poneveril pol milijona rubljev. Zaigral je to svoto večinoma pri konjskih dirkah.

Plinarna pogorela. V Rucilu je pogorela velika plinarna. Izpod razvalin so potegnili mrtvi teles vratarja in njegovega 4letnega sina.

Vojaška straža ustrelila delavca. Soboto ponoči je ustrelila na lazaretnem polju pri Gradcu vojaška straža 53letnega dninarja Antona Veita. Veit je bil pijan ter je izgrešil pot. Z njim je bil tudi dninar Neuherz. Straža je najprve zaklicala in ker to ni pomagalo, ustrelila parkrat v zrak. A ker se bližajoči Veit za vse to ni zmenil, je straža dvakrat ustrelila v njega. Ena krogla ga je zadela v vrat, druga v srce, tako da je bil mož hipno mrtev. Njegovega tovariša so aretirali in oddali sodnji.

Zadnje vesti.

Prizadevanje zaveznikov.

Balkanski zavezniki vplivajo na kralja Nikito, da odneha. Če se to zgodi, bo francoskemu vplivu omogočeno tako formuliranje mirovne pogodbe med Črno goro in Turčijo, da odstopi Črna gora svoje zahteve glede na Skader velesilam.

Črna gora odneha.

„Echo de Paris“ poroča s Cetinja, da je kralj Nikita vsled posredovanja Italije in Rusije sprejel kompromisni predlog, po katerem bo Črna gora odškodovana za Skader. Poveljništvo oblegovalne armade je dobilo nalogo, da opusti obleganje Skadra.

Srbija kliče svoje čete domov.

Ker je Črna gora sklenila opustiti obleganje Skadra, je vojaška zavezniška dolžnost končana in srbske čete izpred Skadra se vrnejo domov. Transport se je že pričel.

Zadržana kraljeva jahta.

Črnogorsko kraljevo jahto „Rumijo“, ki je vlekla tri jadrnice z moko za srbsko in črnogorsko vojsko proti izlivu Bojane, je dvoje vojnih ladij blokadnega brodovja zadržalo.

Mirovno vprašanje.

Vsled kompromisa v skaderskem vprašanju menijo v tukajšnjih poučenih krogih, da ni nobenega tehtnega razloga več za zavlačevanje miru. Bolgarska noče delati od svoje strani nobenih težav. Mir se lahko podpiše v kratkih dneh. — Tudi Mahmud Ševket paša je izjavil, da bo preliminarni mir med Turčijo in balkanskimi zavezniki najkasneje v treh ali štirih dneh podpisan. Haki paša je dobil od Porte nalogo, naj stopi z zastopniki zaveznikov v Londonu v stik.

Grški pogoji.

V grških krogih izjavljajo, da je glede na južno-albansko mejo med stališčem velesil in stališčem Grške ta razlika, da zahteva Grška mejno črto do Jadranskega morja ob reki Kumari, trozveza pa predlaga reko Kalamas za mejo med Grško in Albanijo. Kar se tiče Egejskih otokov, so velesile pripravljene koncedirati Grški skoraj vse otoke, med drugimi tudi Imbros, Lemnos, Samotrake in Tenedos, ki leže pred vhodom v Dardanele. Ti otoki naj se samo nevtralizirajo. Italija je pripravljena odstopiti Grški 10 otokov od 12, ki jih je Italija svoj čas zasedla. Samo otoka Rod in Stampalija naj bi ostala pod turško suvereniteto, dobila pa naj bi avtonomijo.

Vojna odškodnina.

Iz dobro informiranih krogov poročajo: Velesile polagajo važnost na to, da pridejo do načelnega sporazuma o vprašanju vojne odškodnine še preden se snide mednarodna finančna komisija v Parizu. Upati je baje, da se doseže ta sporazum prihodnje dni. Vse velesile soglašajo v tem, da naj balkanske države načeloma dobe vojno odškodnino, ki pa naj bo kolikor mogoče prizanesljiva za Turčijo, in naj tudi upnikov Turčije ne obremeni premočno. Če tudi ima predlog o vzdržavanju triodstotne carinske doklade še nasprotnike, se vendar zdi, da bo sprejet ta predlog s primernimi izpremembami ali pa kakšna druga podobna rešitev.

Bolgarski nameni.

Rumunsko časopisje objavlja neki intervju z bolgarskim generalom Radkom Dimitrijevom, ki je bil pred kratkim v posebni misiji v Peterburgu. Če ta intervju ni izmišljen ali pa popačen, učinkuje na vsak način senzacionalno. Bolgarski general je baje dejal, da je peterburška konferenca definitivno prisodila Silistrijo Rumunski. Rusija je s tem izrecno zadovoljna, ker si hoče ohraniti simpatije Rumunske. Diplomacija tripotentente se trudi odtegniti Rumunsko vplivu in pokroviteljstvu trozveze in jo približati trojni zvezi. Če se ruskim in francoskim diplomatom to posreči, bi Bolgarska z veseljem odstopila Silistrijo in bi postalo vprašanje vojne zveze med Bolgarsko in Rumunsko aktualno. Bolgarska je sedaj uresničila svoje narodne ideale v veliki meri. Treba je Bolgarski samo še časa, da se okrepi in da potem obračuna še z ostalimi svojimi sovražniki. Rešiti je treba še več dvomljivih vprašanj v Macedoniji, pri čemur bi bilo za Bolgarsko prijateljstvo Rumunske zelo važno. Vprašanja o Macedoniji se morajo rešiti če treba tudi s silo.

Najboljši in najcenejši

asbest - škričlj

iz tovarne v Mor. Žumberku, dalmat. portland **CEMENT**, „**SALONA**“ in „**SPALATO**“ ter **OLJNATE BARVE**, priporoča

Franc Dolenz v Kranju
veletrgovina s špecerijo.

Zastopnika za Zenit:

Jakob Lah, Rateče-Belapeč.
Ig. Morič, Jesenice.

67

Pravi: Franck's kavrim mlinčkom najbolji pridatek za kavo!

Tovarniška znamka.

Trgovci, peki!

Drože (kvas) iz odlikovane slovenske tovarne drož **Makso Zaloker, Ljubljana Krakovski nasip št. 26**, so dosegle dosedaj povsod najboljši sloves. Naročajte pri narodni trvdki, ki vam postreže po konkurenčnih cenah.

50 26-3

Račun

„Odbora za nabiranje prispevkov „Rdečemu Križu“ balkanskih držav.“

Prejemki:

1. nabralo se je v gotovini v Kranju	K 1518-96
2. darilo mestne občine v Kranju	100—
3. zbirka Podnartovcev po gosp. županu Anton Pogačniku	148-96
4. zbirka Zabničanov po g. A. Cegnarju	64-60
Skupno	K 1834-56
6. skupilo za prodani krompir	635-97
7. vrednost blaga, ki ga je podarila trvdka E. Glanzman in Gassner v Trziču	60—
Skupno	K 2530-53

Izdatki:

1. vposlalo se je v bolnišnico slovenskih zdravnikov v Nišu blaga v vrednosti	K 1065-13
2. voznina in poština	88-96
Skupno	K 1154-09
3. stroški za nabiranje in voznino krompirja	50-60
4. „Bolgarskemu rdečemu križu“ v gotovini	600—
5. „Crnogorskemu rdečemu križu“ v gotovini	725-84
Skupno	K 2530-53

Ta račun je potrjen od revizorjev in je s prilogami vred vsakemu na vpogled pri občinskem uradu v Kranju do 30. aprila t. l.

Odbor se vsem cenjenim damam nabirateljicam, gospodom nabiralcem, vsem darovalcem kar najsrčneje zahvaljuje.

V Kranju, dne 10. aprila 1913.

Za odbor: **F. Polak** predsednik.
Oskar Dev tajnik.

Odhod vlakov iz Kranja proti:

Jesenicam	7-49	9-56	12-29	4-32	7-27	10-50	10-50
Ljubljani	6-43	9-09	10-33	3-28	6-08	7-29	10-47
Trziču	7-53	—	12-23	4-38	—	7-40	—

Odda se

63 3-2

mesarija

s 1. avgustom t. l., v Kranju št. 103

Odda se takoj

40-8

stanovanje

katero obstoja iz 3 sob, kuhinjo in kletjo.

Naslov v upravnistvu „Save“ v Kranju.

Staroznana trvdka

M. PIRC

trgovina z manufakturnim blagom

v Kranju
tik župnijske cerkve

Priporoča svojo **veliko zalogo** raznovrstnega blaga za moške in ženske obleke,

za **birmance in birmanke**

ter opozarja na zalogo **domačega platna** in na izdelke

lastne barvarije.

Več stanovanj

obstoječih iz 2 ali 3 sob s pritklinami (kleti, perilnica, drvarnica i. t. d.) se odda s 1. majem t. l.

Vpraša naj se pri Fran Šušteršiču na Primskovem.

Najbolj varno naložen denar v celem političnem kranjskem okraju!

Mestna hranilnica v Kranju

obrestuje hranilne vloge po

Splošni rezervni zaklad (lastno premoženje) nad 280.000 kron.

Hranilnica posoja na zemljišča po 5½% na leto in na amortizacijo v 45 letih, tako da na primer dolžnik v teku 45 let popolnoma poplača posojilo 100 kron z obrestmi vred, ako plačuje vsakega pol leta po 3 krone.

Koncem leta 1912. je bilo stanje hranilnih vlog nad

5 milijonov 100 tisoč kron

Posojil na zemljišča ter posojil občinam : **nad 4 milijone kron.** :

4½%

brez odbitka rentnega davka, katerega plačuje hranilnica iz lastnega. Narasle in nedvignjene vložne obresti pripisuje h kapitalu vsakega pol leta — to je dne 30. junija in dne 31. decembra — ne da bi bilo treba vlagateljem se zglašati radi tega pri hranilnici.

Za varnost hranilnih vlog jamči poleg lastnega rezervnega zaklada mestna občina Kranj z vsem svojim premoženjem in z vso svojo davčno močjo. Da so hranilne vloge res varne, priča zlasti to:

da vlagajo v to hranilnico tudi sodišča denar mladoletnih otrok in varovancev ter župnišča cerkven denar.

Ta najstarejši denarni zavod v **Kranju**

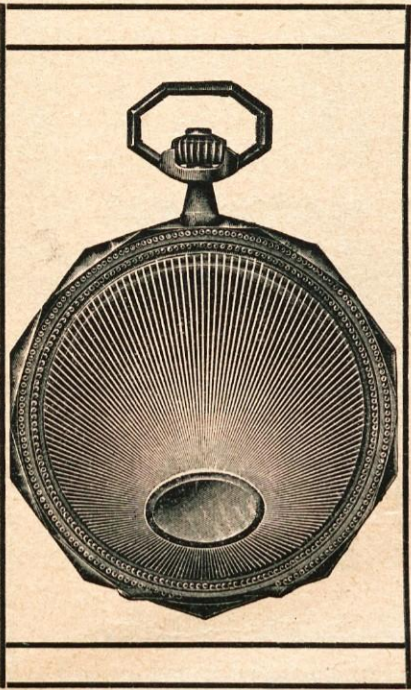
uraduje na rotovžu

vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne in od 2. do 4. ure popoldne.

36 26-3

Tiskarna „SAVA“ v Kranju

se priporoča v izdelavo vseh tiskarskih del.

Ivan Levičnik
 ur, zlatnine in srebrnine.
 Velika zaloga
 Najcenejša prilika za nakup
birnanskih daril
 Cene brez konkurence.
 Postrežba
 solidna.

Zobozdravniški in zobotehnični atelje
dr. Edv. Globočnik

okrožni zdravnik in zobozdravnik in

Fr. Holzacker

konc. zobotehnik

v Kranju

16 52-15

v Hlebšovi hiši, nasproti rotovža, je slavnemu občinstvu vsak delavni dan od 8. ure zjutraj do 5. ure popoldne in ob nedeljah od pol 8. ure zjutraj do 11. ure dopoldne, izven velikih praznikov na razpolago.

Vinska veletrgovina
Rudolf Kokalj, Kranj

17-15

Priporočam svoja
 izvrstna, zjamčeno pristna
 dolénska, štajerska in istrijska
vina
 v sodih in steklenicah

Zaloga najfinejših tu- in inozemskih šampanjcev, vin v steklenicah in mineralnih voda.

Cenjene dame mesta Kranja in Gorenjske
 opozarjam na velikansko izbiro
**damskih in dekliških
 slamnikov!**

Velezaloga
 galanterijskega, norimberskega, modnega blaga in pletenin.
A. Adamič :: Kranj

15-15

M. Rant - Kranj

trgovina s špecerijskim in galanterijskim blagom

Priložnostni nakup **otroških vozičkov.**

Najraznovstnejše **špecerijsko blago.**

Kolodvorska restavracija

priporoča

vedno sveže **Budjeviško pivo**
 ter pristna vina in dobro kuhinjo

Krasen senčnat vrt

4 52-15

Eternit

najboljše strešno kritje
 prodaja najceneje tvrdka
Merkur, Peter Majdič, Kranj

18-15

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice

registrovana zadruga z neomejeno zavezo v LJUBLJANI

obrestuje hranilne vloge od 1. januarja 1913 naprej po čistih

brez odbitka rentnega
 davka.

4 3 / 4 0 / 0

brez odbitka rentnega
 davka.

Rezervni zaklad
 nad K 800.000.

Rezervni zaklad
 nad K 800.000.

7-15

Jamčeno čisto, jedrnato

2 52—15

Tovarna: **Ig. Fock, Kranj**

MILO z znamko Solnce.

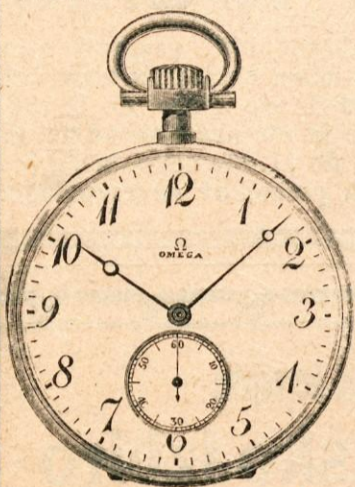
najizborneje in današnjim cenam primerno **najceneje**

zato najbolji **nadomestek** vsem dražjim vrstam. :: Prodaja se tudi na drobno.

Izdelki:

Kristalna soda, pralni lug, rudeče in črno marmorirano Eschweger milo, zeleno tržaško in belo Marzeljsko milo, ter vse ceneje vrste pralnega mila. **Stearinske sveče. kolomaz.**

12—15

Rudolf Rus

urar v Kranju poleg lekarne

Največja zaloga ur, zlatnine in srebrnine

Priporoča se sl. občinstvu v nakup pripravnih raznovrstnih

birmanskih daril

Najnižje cene brez konkurence. Ceniki zastoj in poštne prosti.

Tiskarna „Sava“ v Kranju

Vizitke, poročna naznanila, pisma, zavitke, račune, bolete, cirkularji, letake, vabila, lepake, posmrtnice,

jukste, trgovske karte, knjige v vseh velikostih, troškovniki, brošure, časopisi in sploh vsa v tiskarsko stroko spadajoča dela v eni ali več barvah izvršuje v najelegantnejši obliki, hitro in najcenejše.

Garantirano višnjevo cveteča francoska lucerna predanice prosta plombirana.

Mauthnerjeva semena zeljenjav in cvetic.

Veletrgovina J. & A. Majdič, Kranj

Deželni pridelki, špecerijsko blago.

Priznani najboljši dalmatinski portlad cement za izdelovanje opeke in cement drugih znamk za zidanje

„Salona“

Svetle sezamove tropine.

Umetna gnojila.

Domača črna detelja predanice prosta plomb.

Vsakovrstna travna semena, krmilna pesa, korenje, čista grahara, semenski oves domač in češki.

Najstarejša trgovina

Ferd. Sajovic v Kranju poprej C. Pleiweiss

10 4—15 priporoča svojo bogato zalogo vedno najnovjšega in najboljšega manufakturnega blaga.

Posebno priporoča slavnemu občinstvu za

pomladansko sezijo

bogato izbiro oblek za moške in ženske; botrom pa obleke za birmance in birmanke.

Kreditno društvo v Kranju

registrovana zadruga z omejeno zavezo

13—15

obrestuje hranilne vloge od 1. januarja 1913 naprej po

4³ / 4 / 0⁰

brez odbitka rentnega davka.

Uradne ure so vsak delavnik od 9.—12. dopoldne.